

Delo svetovalne službe na daljavo

Distance Work of the Counselling Service

Sabina Sterle

Osnovna šola Šmartno pri Litiji,
Enota vrtec Ciciban

41

Izvleček

Svetovalni delavci so bili v času epidemije postavljeni pred nove in drugačne izzive. Tako v vrtcih kot v osnovnih šolah so se v tem času pri otrocih, zaposlenih in starših pojavile različne stiske. Svetovalni delavci so tisti, h katerim se po nasvet in pomoč lahko zatečejo vsi udeleženi (otroci, učitelji in starši). V prispevku opisujemo, kako je potekalo delo svetovalne službe na daljavo jeseni 2020 (v drugem valu epidemije covid-19). Osredotočili smo se predvsem na to, koliko se je delo razlikovalo od običajnega, kaj smo dodali, odvzeli. Najprej opredelimo dela in naloge svetovalnega delavca v vrtcu in šoli ter po izvedbi kratkega intervjuja z odprtim vprašalnikom s svetovalnima delavkama enega izmed ljubljanskih vrtcev in ljubljanske osnovne šole pridobimo povratne informacije o njunem delu na daljavo. Temeljna ugotovitev našega kvalitativnega raziskovanja je bila potreba po spreminjanju znanih načinov in metod dela ter organizacije.

Ključne besede:

svetovalni delavec,
epidemija, svetovanje,
delo na daljavo.

Abstract

During the epidemic, counsellors were faced with new and different challenges. In kindergartens and primary schools, the children, employees and parents experienced all kinds of distress during that time. All stakeholders (children, teachers and parents) can come to counsellors for advice and help. The article describes the distance work of the counselling service in autumn 2020 (during the second wave of the COVID-19 epidemic). It mostly focuses on how much the work differed from the ordinary routine, namely on what was added and what was taken. It begins by defining the job and tasks of a counsellor in kindergarten and school. After conducting a brief interview with open-ended questions with two counsellors from a kindergarten in Ljubljana and a primary school in Ljubljana, we obtained feedback on their distance work. The main finding of our qualitative study was the need for change. For changing the established working and organizational practices and methods.

Keywords:

counsellor, epidemic,
counselling, distance
work.

Uvod

Naše raziskovalno vprašanje se je glasilo: Kako poteka delo svetovalnega delavca na daljavo. Zanimalo nas je, ali se je delo svetovalnega delavca v vrtcu/šoli v času epidemije spremenilo. Katero delo je bilo postavljeno »na stran« oz. je bilo neizvedljivo zaradi dela prek računalnika in telefona. Poizvedovali smo tudi o morebitnih prednostih takšnega načina dela.

Poslanstvo svetovalne službe

Temeljni cilj vseh zaposlenih v vzgoji in izobraževanju, ne samo pri delu šolskih svetovalnih delavcev, je in mora biti optimalen razvoj otroka. Vsi, ki kakor koli sodelujejo pri vzgoji in izobraževanju posameznika, bi vedno morali delati v dobrobit otroka.

»Svetovalna služba je odgovorna, da s svoje strani vedno znova strokovno korektno vzpostavlja in vzdržuje svetovalni odnos z vsemi udeleženci v vrtcu oz. šoli.« (Vogrinc in Krek, 2012, str. 6) Ta njen značilni odnos vzpostavlja in vzdržuje tako delo z otroki v vrtcih, učenci in dijaki v šolah ter tudi s starši, učitelji in drugimi strokovnimi delavci, vodstvom šole ter strokovnimi delavci zunanjih ustanov (Bezić, Rupar in Škarič, 2003). Njen osnovni namen je pomagati in sodelovati za čim boljše uresničevanje vzgojno-izobraževalnega programa (Bezić, Rupar in Škarič, 2003).

Svoje poslanstvo svetovalna služba uresničuje s svetovanjem, posvetovanjem in koordinacijo ter izvaja tri temeljne dejavnosti pomoči (Bezić, Rupar in Škarič, 2003, str. 90). **Te temeljne dejavnosti svetovalnega delavca** oz. svetovalne službe so zapisane v Programskih smernicah (2008):

1. **dejavnost pomoči** (nudenje neposredne pomoči tako posamezniku kot skupini in vrsta posrednih strokovnih aktivnosti, potrebnih za uspešno delovanje),
2. **razvojne in preventivne dejavnosti** (razvojno-analitično delo, sodelovanje pri načrtovanju sprememb/izboljšav, sodelovanje in

vodenje v inovativnih in preventivnih projektih, sodelovanje in izvajanje preventivnih oblik dela, omogočanje ustreznosti pogojev v vzgojno-izobraževalnem okolju),

3. dejavnosti načrtovanja in evalvacije (na področju nudenja pomoči in preventive).

Prek teh treh glavnih dejavnosti lahko svetovalna služba sodeluje in pomaga vsem udeležencem na različnih področjih vsakodnevnega življenja in dela v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Šolski svetovalni delavci so zaradi svojega specifičnega strokovnega znanja svojim sodelavcem znotraj posamezne ustanove – tako učiteljem, drugim strokovnim delavcem kot vodstvu – najprej sodelavci, ki skupaj z ostalimi uresničujejo zastavljene cilje vrtca ali šole in niso mišljeni kot notranji servis (Bezić, Rupar in Škarič, 2003), ki bo reševal težave namesto drugih.

Vsekakor je šolski svetovalni delavec tista oseba na šoli, h kateri lahko prav vsak od deležnikov pride po nasvet, pomoč, svetovanje, pogovor pri reševanju težav. Ni pa svetovalni delavec tisti, ki bo reševal težave namesto drugih. Vse prepogosto se namreč dogaja, da učitelji pripeljejo otroka v pisarno svetovalnega delavca, češ »tukaj ga imaš, zdaj pa uredi zadevo«. Žal s tem učitelji izkazujejo svojo nemoč, morda celo nezmožnost reševanja težav oz. soočanja z njimi.

Se pa osnovna področja dela svetovalnega delavca v vrtcu in šoli razlikujejo – predvsem zaradi različnih potreb in pomoči deležnikom. V času izrednih razmer v Sloveniji smo se soočali z vedno več omejevalnimi ukrepi, ki so močno vplivali tako na otroke in starše kot tudi na zaposlene v vrtcih in šolah. Prav gotovo so se v tem času tudi svetovalni delavci srečevali s stiskami, saj so bili tako kot starši otrok poleg težke življenjske situacije pahnjeni v delo, ki ga niso bili vajeni. Na svetovalne delavce se še posebej v kriznih časih lahko zanesemo zaradi njihovega načina sodelovanja in povezovanja po vsej vertikali v vzgojno-izobraževalni ustanovi, posebnega strokovnega znanja, ki ga posedujejo, ter sposobnosti reševanja kompleksnih problemov na več ravneh: pedagoški, psihološki in socialni (Bezić,

Rupar in Škarič, 2003). Po potrebi se znajo povezati tudi z zunanjimi ustanovami ter pomagajo vodstvu vrtca in šole pri reševanju vsebinskih in organizacijskih vprašanj. Svetovalna služba v vrtcu in šoli je tako pomemben podporni člen pri svetovanju in iskanju rešitev na različnih področjih (prav tam).

Na Oddelku za pedagogiko in andragogiko FF UL so v letošnjem letu opravili analizo stanja svetovalne službe v osnovnih in srednjih šolah ter potrdili ugotovitve, da je dolga tradicija svetovalne službe znotraj posamezne vzgojno-izobraževalne ustanove dobrodošla že ob običajnem vzgojno-izobraževalnem procesu, še posebej pa je ključna in nujno potrebna v trenutno aktualnih razmerah soočanja z epidemijo (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020). Temeljno poslanstvo svetovalne službe je razvojno-preventivno delo in doseganje višje kakovosti dela. Takšna usmerjenost je ključna v trenutni situaciji, ko se odpirajo številna vprašanja in negotovosti v vrtcih in šolah (prav tam). Svetovalni delavci poročajo, da so pogosto v funkciji reševanja različnih stresnih situacij v odnosih med odraslimi (starši) in otroki, v povezavi z učnim delom, vzgojnimi vprašanji ter dilemami učiteljev pri izvajanju šolskega dela na daljavo (prav tam). V ospredje je prišlo sodelovanje med starši, učitelji, svetovalnimi delavci in drugimi strokovnjaki (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020). Trenutno stanje je svetovalnim delavcem dalo priložnost, ko so lahko s svojim angažiranim delovanjem vzpostavili sodelovanje na načine, ki jih prej nismo potrebovali niti si jih nismo znali zamisliti (prav tam). Prilagajanje na spremembe je lahko zahtevno, saj se na trenutne spremembe nismo mogli pripraviti ali jih načrtovati, vendar so mnogi svetovalni delavci že začeli z novimi in izvirnimi pristopi pri svojem delu (Šarič in Gregorčič Mrvar, 2020). V tem času je bilo še posebej pomembno:

- ohranjanje stika – s tem sporočamo, da smo še vedno tukaj in da želimo ponuditi pomoč in podporo pri učenju in poučevanju (ideja = vzpostavitev foruma);
- organiziranje oblik srečevanja na daljavo;
- priprava napotkov za delo doma;

- skrb zase (poiskati možnost mentorske in supervizijske podpore, strokovnih aktivov);
- individualni pogovori na daljavo. (Kako poteka svetovalni pogovor po telefonu, lahko najdemo v knjigi Svetovanje mladim po telefonu (Filipič, 1998)). (Šarič in Gregorčič Mrvar 2020)

S težavami pri delu med epidemijo covid-19 so se soočali tudi v tujini. Raziskava med 948 šolskimi svetovalci v Veliki Britaniji poroča o tem, da:

- svetovalci niso mogli nameniti toliko časa kot običajno za neposredno delo z otroki na področju socialno-čustvenih težav, načrtovanju dela in poklicnemu svetovanju;
- so ta čas namenili logistiki in administrativnemu delu;
- svetovalci niso dobili jasnih in konkretnih navodil vodstva in ministrstva;
- so bili svetovalci redko vključeni v šolsko načrtovanje v času covid-19 (Boudreau 2020).

V tuji literaturi se je v tem času že uveljavil termin »distance counseling«, kar pomeni svetovanje na daljavo. V nacionalni ameriški raziskavi Svetovalčeva percepcija svetovanja na daljavo so ugotavljali, kako svetovalni delavci sprejemajo tehnologijo kot pripomoček za svetovanje. Pričakuje se namreč, da bo svetovanje na daljavo postalo del rutine v svetovalni oskrbi (Maurya,

Bruce in Therthani, 2020). Svetovanje na daljavo lahko izvajamo v obliki videokonferenc, pošiljanja sporočil prek socialnih kanalov, elektronske pošte, spletnih strani in telefonskih pogovorov. Izvajalce svetovanja na daljavo skrbijo zagotavljanje dostopa, ohranjanje odnosa,

etični in pravni vidiki, financiranje, učinkovitost in potrebno znanje. Za vzpostavljjanje terapevtskega odnosa je namreč ključen očesni kontakt. Doprinesejo pa tudi vizualni in slušni vtisi, še posebej obrazna mimika, ki ni tako dobro zaznavna prek zaslona. Popačeno je tudi zaznavanje telesne govorice, saj se prek videa osredotočamo le na glavo in zgornji del trupa. Fokus na drugega pa nam odvrača tudi slika lastne podobe,

Temeljno poslanstvo svetovalne službe je razvojno-preventivno delo in doseganje višje kakovosti dela.

ki jo gledamo in tako ne ustvarimo dobre povezave s sogovornikom. Po drugi strani se zaradi občutka večje varnosti (saj komuniciramo iz domačega okolja) poveča stopnja osebnega izražanja (Maurya, Bruce in Therthani, 2020). Svetovanje na daljavo se je v splošnem izkazalo za zadovoljivo in realno izvedljivo, kljub temu da izvajalci niso bili deležni dodatnih izobraževanj v tej smeri (prav tam).

Sistematizacija delovnega mesta svetovalni delavec

V Sloveniji je svetovalni delavec sistematizirano delovno mesto, opredeljeno v Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje programa OŠ in Pravilniku o normativih za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje, v katerih je v 8. členu (za OŠ) in 9. členu (za vrtec) opredeljeno, da je na osnovni šoli z 20 oddelki sistematizirano eno delovno mesto svetovalnega delavca, v vrtcu pa en svetovalni delavec na 30 oddelkov. To v praksi pomeni en svetovalni delavec na 560 otrok v šoli (ob predpostavki, da je v vsakem razredu 28 otrok) ali en delavec na 1120 staršev (če ima vsak otrok oba starša), v vrtcu pa en svetovalni delavec na približno 500 otrok in 1000 staršev. V ta normativ so zajeti še vsi strokovni delavci, s katerimi mora sodelovati za kvalitetno in uspešno delo šole (tudi do sto pedagoških delavcev na eno svetovalko).

Kljub temu imamo prednost, saj v veliko državah šole za opravljanje tovrstnega dela na lokalni ravni najemajo zaposlene v strokovnih centrih, ki so zadolženi za več šol, hkrati pa si morajo pomagati tudi z zasebnimi organizacijami (Vogrinc in Krek, 2012). Svetovalna služba je pri nas dejanska potreba, zato bo svetovalno delo v vrtcu in šoli vedno imelo svojo vlogo in bo pomembno prispevalo h kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela (prav tam).

V programskih smernicah za osnovno šolo je natančno opredeljeno delo svetovalnega delavca. Svetovalno in posvetovalno delo svetovalnih delavcev v vrtcu in šoli je raznoliko in vpeto v delo tako z otroki/učenci kot s starši in zaposlenimi. Že v običajnih okoliščinah delo svetovalnega delavca velikokrat presega osemurni de-

lovnik, v času izrednih razmer, ki smo jim bili priča, pa se obseg dela širi.

Raziskovalna metodologija

Da bi ugotovili, koliko se delo svetovalnega delavca v času epidemije in izrednih razmer razlikuje od dela v običajnem obdobju in kako, smo z dvema svetovalnima delavkama (iz vrtca in šole) opravili intervju v obliki vprašalnika z dvanajstimi vprašanji odprtega tipa. Vprašanja so se nanašala na potek delovnega tedna, prednosti in slabosti novega načina dela, psihofizično počutje, računalniško znanje, prostorske pogoje, opremo za delo na daljavo, povratne informacije deležnikov ter morebitne nove zadolžitve. Intervju je bil opravljen v času drugega vala epidemije covida-19 novembra 2020.

Kaj je obsegalo delo svetovalnega delavca na daljavo v vrtcu

Iz pridobljenih odgovorov smo lahko razbrali, da je delo svetovalne službe na daljavo v vrtcu obsegalo:

- oblikovanje individualiziranih programov in načrtov za otroke ter iskanje in oblikovanje gradiv za pisanje priporočil za domače okolje;
- pripravo in oblikovanje poročil za center za socialno delo in razvojno ambulanto, ki so jih prejeli v tem času (tudi izpolnjevanje vprašalnikov z vzgojiteljicami po telefonu);
- pripravo na izvedbo načrtovanih sodelovanj s starši na daljavo;
- odzive na klice staršev: reševanje situacije v povezavi s centrom za socialno delo in pomoč pri razjasnitvi informacij;
- prevajanje strokovnih video posnetkov in literature;
- udeležbo na izobraževanjih prek spleta.

Komunikacija je potekala po telefonu, z e-sporočili, srečanji prek aplikacij Zoom in Microsoft Teams. Navajamo odgovor intervjuvanke o tem, kakšen je bil njen delovni teden v času dela na daljavo: »Delovni tedni so raznoliki. Delo na daljavo je razdeljeno čez dan in ga v začetnem času nekako nisem uspela odmisлити. Šele

kasneje sem aktivnosti uspela delno časovno omejiti, da sem bila na razpolago le v določenem času, ostali čas sem potem lažje razporedila zase.«

Pri delu na daljavo je prihajalo do pomanjkanja informacij. Navajamo citat intervjuvanke: »Nedostopnost pomembnih informacij. Nedosegljivost določenih oseb za pogovor in izmenjavo mnenj. Časovni odlogi zaradi omenjenih težav.« Poleg tega navaja, da so doma oteženi tudi pogoji za delo (zagotavljanje pripomočkov: osebni računalnik, tiskalnik; prostorski in časovni pogoji; otroci šolarji, ki se šolajo na daljavo; partner dela od doma). Težko je ločevati poslovno in domače življenje, vse se prepleta prek dneva. Poveča se potreba po komunikaciji v živo s sodelavci. Prednost svetovalnega dela na daljavo vidi v tem, da se veliko aktivnosti, ki jih je tako ali tako treba opraviti na računalniku, lahko zdaj opravi doma (npr. pisanje poročil, pregledi individualiziranih programov, posredovanje informacij udeležencem, telefonski pogovori). S sodelavkami se povezujejo prek telefona. Svetovalna delavka ocenjuje, da se delo na daljavo ne more enačiti z delom na terenu. Navajam citat iz intervjuja: »Težko se enači. Ne moremo zagotoviti npr. ustrezne podpore staršem in otrokom (pogovori s starši – razreševanje zahtevnih situacij in čustvena podpora, opazovanje otrok in podpora strokovnim delavkam pri delu z otroki s posebnimi potrebami).«

Kako pa je delo na daljavo vplivalo na njeno psihofizično počutje? Navajamo citat iz intervjuja: »Med delom na daljavo sem bila pod stalnim pritiskom dogajanja v službi in sem se težko izklopila. Poskrbela sem tudi za sprostitev s sprehodi in meditacijami. Pravzaprav se je vse skupaj zelo prepletalo, dokler nisem tudi doma postavila časovne omejitve, kar pa je bilo zelo težko.«

Delodajalec je zagotovil prenosni računalnik in službeni telefon, ki ga je lahko odnesla domov. Tiskalnik je bil njena last. Delavka ni imela prostora za odmik in je delala v dnevnem prostoru. Delavka ocenjuje, da nima dovolj računalniškega znanja npr. za vzpostavitev konference/klica prek Zooma in uporabo Microsoft Teamsa.

Povratne informacije je dobila od staršev. Navajamo citat: »Starši so hvaležni, da ohranjamo stik z njimi, jim posredujemo ideje za igro doma, koristne povezave in

informacije.« Navaja tudi, da so starši poskušali izvesti dejavnosti z otroki doma.

Delavka ugotavlja, da pri delu na daljavo v svetovalni službi niso mogli izvajati ustrezne podpore staršem in otrokom in podpore strokovnih delavcem ter strokovnim skupinam (za katere so imeli dogovorjena srečanja), prav tako niso mogli izvajati strokovnih aktivov. Staršem so posredovali le osnutke individualiziranih programov s priporočili za domače okolje ter pripisom, da bodo izvedli pogovor, ko se bodo razmere normalizirale. V tem obdobju je bila svetovalna služba za vsa vprašanja in dileme na voljo staršem prek telefona in e-pošte. Poroča tudi o nezadostnem povezovanju med strokovnimi delavci. Izkazalo pa se je, da je imela v tem obdobju več časa za spletna izobraževanja, pisanje člankov, ogled strokovnih video posnetkov in študij ter prevajanje strokovne literature. Navajamo citat iz intervjuja: »V tem času se je našel čas za aktivnosti, kot so izobraževanja, priprava povzetkov za starše in strokovne delavce. Čas za pregled gradiva.«

Ugotovitve raziskave Soočanje šolskih svetovalnih delavk in delavcev z epidemijo covid-19 poročajo, da je bilo potrebno določeno prilagoditveno obdobje (do 14 dni), ki je bilo še posebej naporno, saj je bilo treba prilagoditi delo na daljavo, ga razmejiti od drugih družinskih obveznosti, predvsem pa vzpostaviti komunikacijo in stike na daljavo (Gregorčič Mrvar, Mažgon, Šteh, Šarič in Jeznik, 2020). Svetovalni delavci poročajo, da imajo v trenutnih razmerah več dela, da je naporno in da se mnogim delavnikom raztegne čez ves dan (prav tam). Nekateri svetovalni delavci v omenjeni raziskavi poročajo, da kakovost svetovalnega dela ni ista, da manjka osebni stik, z nekaterimi pa ga tudi ne morejo vzpostaviti. Različni strokovnjaki opozarjajo, da razmere, kot je epidemija, povzročajo negotovost, sprožijo tesnobo, psihično razdražljivost, občutenje anksioznosti in težave v duševnem zdravju (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020).

Kaj je obsegalo delo svetovalnega delavca na daljavo v šoli

Iz pridobljenih odgovorov smo lahko razbrali, da je delo svetovalne službe na daljavo v šoli obsegalo:

- pridobivanje informacij in obveščanje staršev o možnosti brezplačnega toplega obroka;
- sodelovanje z računalničarjem in pridobivanje informacij o učencih, ki nimajo ustrezne informacijsko-komunikacijske tehnologije;
- telefonsko in videokonferenčno komunikacijo z učitelji, vodstvom šole, učenci in starši, v želji pridobiti informacije za nudenje ustrezne pomoči in podpore;
- pripravo in oblikovanje poročil za center za socialno delo, stik s centrom za socialno delo ob neodzivnosti staršev;
- načrtovanje poklicne orientacije in načrtovanje dneva dejavnosti za devetošolce;
- odzive na klice staršev;
- pripravo in objavo informacij ter kontaktov na spletni strani šole za pomoč v stiski;
- udeležbo na izobraževanjih prek spleta;
- opravljanje sprotnih del in nalog po navodilu delodajalca.

Iz odgovorov lahko povzamemo, da je njeno delo večinoma trajalo več kot osem ur dnevno. Navajamo citat iz intervjuja: »Delovni dan začnem ob sedmih. Najprej pregledam elektronsko pošto, e-Asistenta in preverim sporočila. Naredim prioriteto listo nalog glede na nujnost. Če me vmes zmoti kakšen telefonski klic, ki preusmeri mojo dejavnost, si vzamem čas za malico okrog 10.30. Potem pripravljam vsebine, ki bodo kljub delu na daljavo izpeljane po učnem načrtu (RU, TD). Veliko je sestankov na daljavo in delovni dan bi si želela zaključiti okrog treh popoldne. Velikokrat prihajajo maili in sporočila tudi po 15. uri, tako da se službeno in družinsko življenje prepletata veliko bolj kot v normalnih okoliščinah.«

Kot največjo slabost dela na daljavo izpostavlja odsotnost vsakodnevne interakcije. Navajamo citat iz intervjuja: »Največja težava dela na daljavo je zagotovo to, da ni vsakodnevne interakcije z učenci in sodelavci. Kolikor je je, je virtualna ali telefonska, kar pa, vsaj po mojem mnenju, ni enako. Veliko več je dela in stika s starši. Občutek imam, da rešujem težave, ki jih ob delu v šoli ne bi bilo (nedelujoči računalniki ipd.), medtem

ko se starši ne obračajo name z vzgojnimi in učnimi težavami v tolikšni meri, kot se ob normalnem pouku. Učenci, ki jih v šoli spremljamo zaradi njihovih različnih specifičnosti (posebne potrebe, vedenjske težave, družinske okoliščine ipd.), so v času dela na daljavo bolj prepuščeni sami sebi, in skrbijo me posledice, ki jih bo epidemija in vse povezano z njo, pustilo prav na njih.« Seveda tudi vseh delovnih nalog ni bilo mogoče izvajati (hospitacije, opazovanje otrok), zato se delo na daljavo nikakor ne more enačiti z delom v živo, saj nista primerljivi, nikakor pa na delo na daljavo ne gleda kot na »bolj naporno«, temveč kot na »zelo drugačno«.

Tako kot s starši vsa komunikacija s sodelavci in vodstvom poteka na daljavo, po telefonu, prek elektronske pošte in videokonferenčnih povezav. Vedno je vesela vsakršne povratne informacije, pogreša pa več povratnih informacij učencev in srečanja z njimi na hodnikih šole. O vseh posledicah, ki bodo posledica pomanjkanja komunikacije in osebnega pristopa, raje sploh ne razmišlja.

Vso opremo za delo na daljavo si je priskrbela sama, delodajalec namreč nima prenosnih enot. Za telefonsko komunikacijo uporablja lastno telefonsko številko, s čimer pa nima težav. Kot prednost, ki jo vidi pri delu na daljavo, navaja prihranek časa. Odpade namreč vožnja v službo in iz službe, kar kompenzira z gibanjem v naravi, prav tako pa si lahko vzame čas za strokovno literaturo. Zaveda se namreč, da je skrb za lastno dobro počutje ključ do uspeha in pozitivnega načina gledanja in reševanja težav, ki se nakopičijo tekom dneva.

Na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (<https://www.zrss.si/objava/podrocje-svetovalnega-dela>) je objavljenih nekaj idej, ki so zaživele v tem času, npr. svetovalna delavka prek e-pošte obvesti starše in otroke, da je na razpolago za odgovore in pogovore. Predlaga časovni okvir in spletno aplikacijo za izvedbo. Prek elektronske pošte ali e-učilnice pošilja gradiva (videe, vaje, igrice, knjižne odlomke, interaktivne dejavnosti) za pomirjanje, sproščanje, bodritev, krepitev psihične čvrstosti in premagovanje tesnobe. Predlaga lahko udeleževanje v podpornih skupinah s po 3 do 4 učenci. Posebej kontaktira tiste starše in učence, za katere domneva, da so posebej ranljivi in ogroženi

in se sami ne bi oglašili. Spodbudi učence k organiziranim igralnim skupinam v popoldanskem času z idejami za skupne igre. Dnevno posname kratek video za učence, s katerim jim sporoči nekaj spodbudnih misli in jim ponudi, da se lahko obrnejo nanjo. Naloga šolske svetovalne službe predstavlja tudi strokovno podporo otrokom in mladostnikom, ki jim pomaga osmisliti in izboljšati bivanje v času epidemije (Gregorčič Mrvar, Jeznik in Kroflič, 2020).

Naloga šolske svetovalne službe predstavlja tudi strokovno podporo otrokom in mladostnikom, ki jim pomaga osmisliti in izboljšati bivanje v času epidemije.

žnji na delovno mesto; delo na računalniku in opravljanje telefonskih klicev kar iz domačega okolja; čas za izobraževanje in pregled strokovne literature (tudi tujejezične). Zavedata se tudi pomembnosti duševne razbremenitve in sprostitve (gibanje, meditacija). Najbolj

pogrešata medosebni stik in še posebej neposredno delo z otroki oziroma učenci. Izgubljata se pretok pomembnih informacij in dostop do njih. Iz povedanega je razvidno, da se trudita ohraniti pomen in namen svetovalne službe tudi na daljavo, iščeta rešitve, se izobražujeta in sta ves čas na voljo za podporo in svetovanje otrokom, staršem in sodelavcem.

Glede na pridobljene podatke lahko ugotovimo, da delo med epidemijo od svetovalnih delavcev zahteva najvišjo stopnjo učinkovitega funkcioniranja v vlogi organizatorja, svetovalca, idejnega vodje, podpornega člana, iskalca inovativnih rešitev, računalničarja, predlagatelja sprememb, spodbujevalca komunikacije, terapevta, mentorja in supervizorja drugim ter nenazadnje tudi sebi. Delovne naloge združujejo več različnih profilov in bi jih lahko izvajalo najmanj pet oseb, zdaj združenih v eno, pod na videz preprostim nazivom svetovalni delavec, ki je nenazadnje veliko, veliko več kot samo to.

Sklepne ugotovitve

Delo v izrednih razmerah od vseh pedagoških delavcev zahteva spreminjanje, spreminjanje načinov in metod dela, prilagajanje novim in neznanim okoliščinam; poveča se potreba po inovativnosti in dobri samoorganizaciji, spreminjanju samega sebe – velikokrat tudi izven znanega in udobnega, kar povzroča stres in tesnobo, ki ju lahko blažimo s skrbjo zase.

Tudi iz naših intervjujev je mogoče razbrati, da se svetovalni delavki soočata s podobnimi občutji in preprekami. Kot najpomembnejše pri delu na daljavo izpostavljata dobro osebno organiziranost ter razmejitev dela in prostega časa. Navajata tudi nekatere prednosti dela na daljavo: prihranek časa, ki ga izgubita pri vo-

Viri in literatura

- Bežić, T., Rupar, B. in Škarič, J. (2003). *Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela svetovalne službe*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Boudreau, E. (2020). *School Counselors and COVID-19*. Dostopno na <https://www.gse.harvard.edu/news/uk/20/09/school-counselors-and-covid-19> (20. 11. 2020).
- Čačinovič Vogrinčič, G. idr. (1999). *Programske smernice. Svetovalna služba v šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. idr. (2008). *Programske smernice. Svetovalna služba v vrtcu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Gregorčič Mrvar, P., Jeznik, K. in Kroflič, R. (2020). *Razmislek o vlogi in pomenu šolskih svetovalnih služb v času epidemije*. Dostopno na <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/aktualno-covid-19> (19. 11. 2020).
- Gregorčič Mrvar, P., Mažgon, J., Šteh, B., Škarič, M. in Jeznik, K. (2020). *Soočanje šolskih svetovalnih delavcev in delavcev z epidemijo covid-19*. Dostopno na https://zdpds.si/wp-content/uploads/2020/06/SSS_epidemija_raziskava_FF_2020.pdf (19. 11. 2020).
- Maurya, R. K., Bruce, M. A. in Therthani, S. (2020). *Counselors' Perceptions of Distance Counseling: A National Survey*. Dostopno na raziskovalni spletni platformi ResearchGate, <https://www.researchgate.net/> (19. 11. 2020).
- Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole. Dostopno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV7973> (16. 11. 2020).
- Šarič, M. in Gregorčič Mrvar, P. (2020). *Nekaj predlogov za delo šolske svetovalne službe v času izolacije zaradi epidemije*. Dostopno na <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/aktualno-covid-19> (19. 11. 2020).
- Vogrinc, J. in Krek, J. (2012). *Delovanje svetovalne službe*. Dostopno na http://pefprints.pef.uni-lj.si/1188/1/Vogrinc_Krek_Delovanje_svetovalne.pdf (16. 11. 2020).